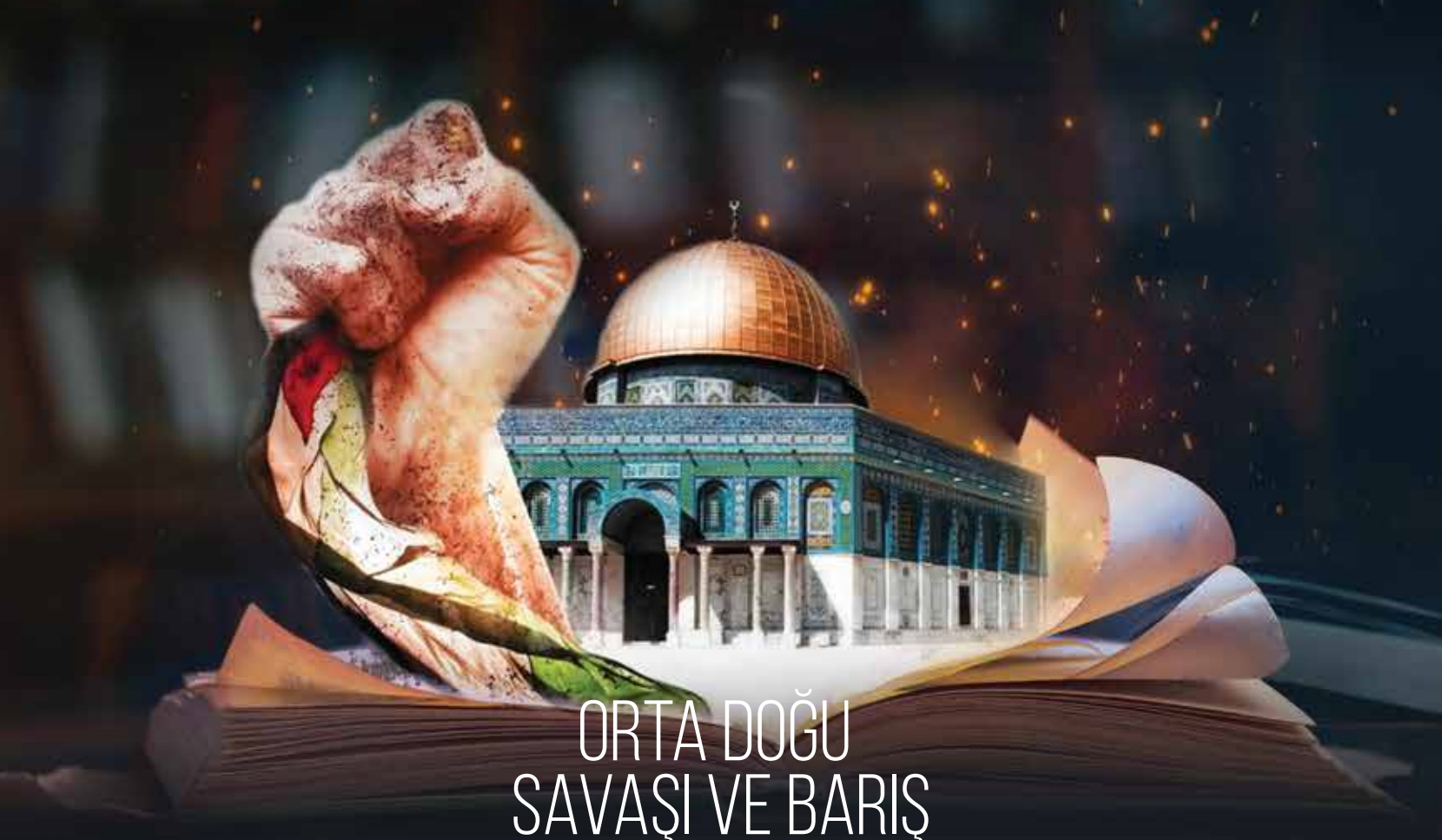

GLOBAL SAVUNMA

STRATEJİ | GÜVENLİK | SAVAŞ TEKNOLOJİLERİ | İSTİHBARAT

ORTA DOĞU
SAVAŞI VE BARIŞ

FİLİSTİN

60

Prof. Dr. A. İnci Sökmen ALACA
Global Savunma Yazarı

Avrupa Güvenliğinin
Belkemiği Mi, Kırılğan
İttifak Mı?

66

Prof. Dr. Şenol KANTARCI
Global Savunma Yazarı

Çok Uluslu Tek Resmi Dil İle Yönetilen Bir
İmparatorluk Portresi: 'Millet Sistemi'nin
Osmanlı'ya Getirdiği Yıkım

82

Prof. Dr. Mikdat KADIOĞLU
Global Savunma Yazarı

Beklenen Marmara Depremi
Bir Kriz Değil, Ulusal Bir
Güvenlik Meselesidir

Prof. Dr. A. İnci Sökmen ALACA

Global Savunma Yazarı

Global Araştırma ve Enformasyon Merkezi Uzmanı

Avrupa Güvenliğinin Belkemiği mi, Kırılgan İttifak mı? İngiltere-Almanya Rusya'ya Karşı

Avrupa güvenlik mimarisi, Soğuk Savaş sonrası dönemde ilk kez bu kadar kırılgan bir dönemeçten geçiyor. Rusya'nın 2022'de Ukrayna'ya yönelik işgali, yalnızca bölgesel dengeleri değil, Avrupa'nın savunma anlayışını da kökten sarstı. Soğuk barışın yerini sıcak çatışma dinamikleri alırken, NATO dışında üçlü ittifak ilişkileri şekillendi. ABD Başkanı Donald Trump'ın Transatlantik ilişkilerinde belirsizlikler içermesi, Avrupa'nın büyük devletlerini birbirine yakınlıktırdı. AB üyesi olmayan İngiltere, birliğin siyasi lideri Fransa ve ekonomik lideri Almanya, kendi aralarında kurdukları E3 adı verilen ittifak ile kıtaya yönelik güvenlik sorumluluklarını yeniden tanımladılar. Bu çalışma Rusya'nın Avrupa güvenlik mimarisine yönelik artan meydan okumaları karşısında İngiltere ve Almanya'nın oluşturduğu ikili stratejik eksenin analiz etmektedir.

Stratejik Denge teorisi çerçevesinde bu ittifaka baktığımızda, Avrupa güvenliği-

nin sadece nükleer askeri güç dengesini NATO ile Rusya karşısında sağlaması değil aynı zamanda bölgesel işbirlikleri, ekonomik bağımlılıklar ve enerji güvenliği kapsamında denge kurulmasını öngörmektedir. İngiltere-Almanya ittifakı, her iki ülkenin güçlü yanlarını birleştirerek ortak çıkar olan, Rusya'nın Avrupa güvenlik yapısını bozmasını engellemek, Ukrayna'nın mücadelesini desteklemek ve NATO'nun caydırıcılığını arttırmaya çalışmaktadır. Rusya'nın NATO ülkelerinin hava sahası ve karasuları ihlalleri, siber saldırıları, Almanya Genelkurmay Başkanı General Carsten Breue'un "Rusya'nın dört yıl içinde Baltık bölgesinden bir NATO ülkesini işgal edebileceği" uyarısı ve Putin tarafından "Ukrayna'ya yönelik askeri yardım yapan ülkelerin vurulacağını" belirtmesi, savaşa hazırlığı hızlandırmıştır.

İngiltere, NATO'nun askeri belkemiği olarak ABD ile yakın koordinasyon içinde sert güvenlik politikalarının öncülüğünü üstlenmiştir. Proaktif, aske-

İNGİLTERE-ALMANYA İTTİFAKI, HER İKİ ÜLKENİN GÜÇLÜ YANLARINI BİRLEŞTİREREK ORTAK ÇIKAR OLAN, RUSYA'NIN AVRUPA GÜVENLİK YAPISINI BOZMASINI ENGELLEMELİK, UKRAYNA'NIN MÜCADELESİNİ DESTEKLEMELİK VE NATO'NUN CAYDIRICILIĞINI ARTTIRMAYA ÇALIŞMAKTADIR. RUSYA'NIN NATO ÜLKELERİNİN HAVA SAHASI VE KARASULARI İHLALLERİ, SİBER SALDIRILARI, ALMANYA GENELKURMAY BAŞKANI GENERAL CARSTEN BREUE'UN "RUSYA'NIN DÖRT YIL İÇİNDE BALTİK BÖLGESİNDEN BİR NATO ÜLKESİNİ İŞGAL EDEBİLECEĞİ" UYARISI VE PUTİN TARAFINDAN "UKRAYNA'YA YÖNELİK ASKERİ YARDIM YAPAN ÜLKELERİN VURULACAĞINI" BELİRTMESİ, SAVAŞA HAZIRLIĞI HIZLANDIRMIŞTIR.

ri refleksli ve Anglo- Sakson güvenlik mimarisi içerisinde liderlik arayan bir stratejik vizyona sahiptir. Çok katmanlı ittifaklar kurarak hem Avrupa'da hem de dünyada lider ve bağlantı noktası olmayı hedeflemektedir. Ukrayna'ya askeri desteğini "demokrasi ve uluslararası düzene sadakat" çerçevesinde Rusya gibi otoriter bir rejime karşı meşru neden olarak görmektedir. Jeopolitik tehdit olarak da algıladığı Rusya için,

Haziran 2025'de İngiltere'yi doğrudan savaşa hazırlayan stratejik bir savunma planı açıkladı. İngiliz ordusunda köklü bir değişim başlatan plan, bir ada devleti olan ülkenin savunulması için nükleer gücü öne alarak, nükleer başlıkları ve füzelerin modernize edilmesini, taarruz ve nükleer denizaltıların üretilmesini öncelikli geliştirilmesi gereken alan olarak belirledi. 2035'te bugünkünden 10 kat daha ölümcül bir

gözükmektedir. Bu nedenle İngiltere, Rusya'nın ön cephelerde geriletilmesini sağlamaya çalışan, kendisine ulaşmadan Rusya'nın askeri üstünlüğünün (asker sayısı, silah kapasitesi, ordu üst düzey yönetim kademesinin kayıplar yüzünden tasfiye edilmesi gibi) yok edilmesini amaçlayan bir askeri strateji benimsemiştir.

Almanya ise proaktif bir askeri strateji yerine dengeleme, caydırma ve diyalogo

NATO'nun ön cephe caydırıcılığı politikasını desteklemekte, ekonomik yaptırımları uygulamış ve Soğuk Savaş'ta olduğu gibi istihbarat merkezi olarak bilgi akışı sağlamaktadır. Askeri anlamda Trident denizaltı füze sistemi ve nükleer başlıklı füzeleri stratejik güvencesini oluşturmaktadır.

Tüm bu askeri güçlü yanlara rağmen, İngiltere yeni başbakanı Keir Starmer,

orduyu hayata geçirmek için hibrit bir donanma oluşturup, silahlı insansız hava araçları ile entegre edilmiş savaş gemileri ve uçaklar ile İngiliz silahlı kuvvetlerinin modernizasyon hedefleri olarak belirlenmiştir. Yapay zeka konusunda, Çin- Rusya ittifakı hem teknolojik anlamda, hem de bu teknolojinin gereksinim duyduğu nadir elementlere sahipolma açısından, ABD-İngiltere birlikteliğine karşı açık ara üstün durumda

ğa dayalı bir politika izlemektedir. Denge ve caydırıcılık için NATO'ya ilaveten, bölgesel ittifak ilişkileri kurmak öncelikli olmuştur. WW2 dünya savaşından sonra dış politikada barışçıl kimlik geliştiren ülke, Rusya politikasında uzun süre " ticaret yolu " ile özellikle enerji alanında Nord Stream 1 ve 2 projeleriyle, "yakınlaşarak istikrar sağlama" stratejisini benimsemişti. 27 Şubat 2022'de Rusya'nın Ukrayna işgalinden üç gün

sonra, eski Şansölye Olaf Scholz, saldıracıyı "Zeitenwende (dönüm noktası) " olarak nitelendirdi. Askeri gücün uluslararası hukuk üzerinde üstün hale gelmemesi için güvenlik konusunda sorumluluk almak amacıyla caydırıcı bir askeri güç olmak için, ülkenin ihtiyatlı savunma politikasını temelden yeniden yapılandırmaya gitti. Bu amaçla NATO içerisinde %2'lik harcama seviyesi için özel savunma fonu kurup, Litvanya'da NATO tugayının liderliğini üstlendi. İngiltere'nin aksine refleksif olarak diplomasiye önem veren ülke Rusya'yı askeri olarak değil, uzun vadeli politik ve ekonomik baskıyla zayıflatmayı benimsemişti. Halen dünya genelinde Rus-

bağlar kurulması amaçlanırken, uzay, siber ve yapay zeka konularında ortak projeler üretilmesi de amaçlandı.

Tüm bu gelişmeler sonucunda sorulacak en önemli kritik soru, Avrupa'nın geleceğini şekillendiren bu ittifakın istikrar ve caydırıcılık kapasitesidir. İttifakın güçlü yönleri, nükleer kapasite (İngiltere), ekonomik ağırlık (Almanya), NATO çerçevesinde uyumlu hareket kabiliyeti ve Ukrayna'ya verilen ortak destekle öne çıkmaktadır. Caydırıcılık açısından, İngiltere istihbaratta bilgi ve veri üstünlüğünü, ABD destekli kendi nükleer askeri kapasitesini öne çıkarırken, Almanya daha entegre caydırıcılık diyebileceğimiz askeri, ekonomik, dip-

// İNGİLTERE VE ALMANYA, SAVUNMA VE GÜVENLİK ALANINDA GÜÇLÜ BİR İTTİFAK OLDUKLARINI, 17 TEMMUZ 2025'DE 23 MADDELİK KENSINGTON ORTAK SAVUNMA ANLAŞMASIYLA RESMİLEŞTİRDİLER. ANLAŞMANIN ÖNEMLİ KISMI, NATO'NUN 5. MADDESİNE OLAN BAĞLILIK DEVAM EDERKEN, TARAFLARDAN BİRİNE YÖNELİK STRATEJİK TEHDİT DURUMUNDA BİRBİRLERİNE YARDIM ETMEYİ, ORTAK CEVAP VERMEYİ TAAHHÜT ETMEKTEYDİ. İKİ ÜLKE ARASINDA MÜMKÜN OLANDAN DAHA YAKIN SİYASİ, EKONOMİK VE KÜLTÜREL BAĞLAR KURULMASI AMAÇLANIRKEN, UZAY, SİBER VE YAPAY ZEKA KONULARINDA ORTAK PROJELER ÜRETİLMESİ DE AMAÇLANDI. TÜM BU GELİŞMELER SONUCUNDA SORULACAK EN ÖNEMLİ KRİTİK SORU, AVRUPA'NIN GELECEĞİNİ ŞEKİLLENDİREN BU İTTİFAKIN İSTİKRAR VE CAYDIRICILIK KAPASİTESİDİR.

ya'dan enerji tedarikinin devam etmesi nedeniyle bu hedef tutturulamadı. Diğer Avrupa devletleriyle ittifak kurmak bu nedenle kritik stratejik öncelik haline gelmiştir.

İngiltere ve Almanya, savunma ve güvenlik alanında güçlü bir ittifak olduklarını, 17 Temmuz 2025'de 23 maddelik Kensington Ortak Savunma Anlaşmasıyla resmileştirdiler. Anlaşmanın önemli kısmı, NATO'nun 5. maddesine olan bağlılık devam ederken, taraflardan birine yönelik stratejik tehdit durumunda birbirlerine yardım etmeyi, ortak cevap vermeyi taahhüt etmekteydi. İki ülke arasında mümkün olandan daha yakın siyasi, ekonomik ve kültürel

lomatik ve teknolojik unsurları birleştiren bir güç ortaya koymaktadır. AB'nin savunma sanayinin üretim kapasitesinin merkezi olması, Rusya'ya karşı uzun süreli savaşı sürdürebilecek dayanıklı caydırıcılığına sahip olmasını sağlamaktadır. İsrail Arrow-3, ABD Patriot ve kendi IRIS-T hava savunma sistemlerine entegre ederek, Avrupa hava savunmasında Rus balistik tehdidine "çok katmanlı" bir savunma oluşturmuştur. Nükleer askeri kapasite konusunda, Almanya'nın kendi nükleer silahı olmasa da NATO'nun nükleer paylaşım mekanizmasına dahil ve Büchel üssünde B61 taktik nükleer bombalara sahip olarak dolaylı ama inandırıcı bir nükleer caydırıcılık pozisyonuna sahiptir.

İlaveten İngiltere, Almanya ile ortak savunma anlaşması öncesi 10 Temmuz 2025'de Fransa ile Northwood Deklasyonu'nu kabul etti. İki ülkenin nükleer kuvvetlerini birleştirmeyi, havada ve denizde ortak caydırıcı operasyonların gerçekleştirilmesini, üslerin ortak kullanımı

ğının yeterli olamayacağını ortaya koymaktadır. Rusya'nın Çin ile bloklaşması, Çin'in tek bir seferde birden fazla hedefi nükleer silahla vurabilme teknolojisine ulaşması asimetrik bir nükleer güç dengesi oluşturmaktadır. İkinci vuruş kapasitesini ilk seferde tüm hedefleri vurarak

Almanya–İngiltere Karşılaştırmalı Stratejik Vizyon Tablosu (Rusya'ya Karşı)

Stratejik Alan	Almanya'nın Yaklaşımı	İngiltere'nin Yaklaşımı	Farkın Analitik Yorumu
1. Askeri Caydırıcılık	Savunma ağırlıklı, NATO çerçevesinde “kolektif caydırıcılık”; doğrudan saldırgan değil.	Proaktif, bağımsız operasyon kabiliyeti (ör. Ukrayna'ya doğrudan silah, istihbarat desteği).	Almanya temkinli, kurumsal reflekslerle hareket ederken; İngiltere hızlı ve risk alabilen bir aktör.
2. Nükleer Caydırıcılık	ABD'ye ait B61 nükleer bombaları üzerinden dolaylı katılım; kendi silahı yok.	Kendi nükleer caydırıcılığına (Trident denizaltıları) sahip, bağımsız karar verebilir.	İngiltere'nin “bağımsız nükleer kapasitesi” stratejik özerklik sağlar; Almanya ABD'ye bağlı.
3. Enerji Güvenliği	Rusya'ya bağımlılıktan çıkış sürecinde; enerji dönüşümünü jeopolitik araç haline getiriyor.	Rus enerjisine bağımlı değil; enerji güvenliği zaten yüksek.	Almanya enerjiyle caydırıcılık kuruyor; İngiltere'de bu alan stratejik öncelik değil.
4. Ekonomik Araçlar	AB içinden yaptırım mekanizmalarının tasarımı lider; kolektif ekonomik baskı.	Finansal sistem (City of London) üzerinden küresel yaptırımlar ve mal varlığı dondurma öncüsü.	Almanya yapısal ve uzun vadeli ekonomik caydırıcılıkta etkili; İngiltere finansal manipülasyonda daha çevik.
5. Diplomatik Strateji	Çok taraflılık ve AB dayanışması ekseninde hareket ediyor; Fransa ile eşgüdümde.	İkili ittifaklar ve Anglosphere (ABD, Kanada, Avustralya) odaklı dış politika.	Almanya kıta Avrupası'nın “diplomatik çekirdeği”; İngiltere Atlantikçi liderlik arayışında.
6. Operasyonel Esneklik	Karar alma süreçleri yavaş; parlamenter onay ve AB uyumu gerek.	Krizlerde hızlı tepki verebilen, esnek operasyonel komuta zinciri.	Almanya “konsensüs odaklı”, İngiltere “inisiyatif odaklı.”
7. Savunma End. ve Teknoloji	Avrupa sanayi üretiminde merkez; Rheinmetall, KMW, MBDA gibi devlerle uzun vadeli kapasite oluşturuyor.	İnovasyon ve teknoloji (ör. dron, siber, yapay zekâ savunma) lideri; küçük ama ileri sistemler geliştiriyor.	Almanya miktar ve dayanıklılığa; İngiltere hız ve teknoloji üstünlüğüne yatırım yapıyor.
8. İttifak Politikası	AB ve NATO'yu birlikte güçlendirmek istiyor; “Avrupa ordusu” fikrine sıcak.	NATO merkezli, AB savunma entegrasyonuna mesafeli.	Almanya kıtasal kolektif güvenliği savunur; İngiltere transatlantik güvenliği önceler.
9. Jeopolitik hedef Alanı	Doğu Avrupa ve Baltık'ta istikrar; Rusya'yı çevreleyici ama diyaloga açık politika.	Kuzey Denizi, Arktik ve Kara Deniz çevresinde caydırıcılık ve baskı kurma eğilimi.	Almanya kara odaklı, İngiltere deniz ve çevre kuşatma odaklı strateji yürütüyor.
10. Genel Stratejik Kültür	“Askerî güç son çare” anlayışı; ekonomik ve diplomatik baskı ön planda.	“Sert güç” kullanımına hazır; ulusal çıkarlar söz konusu olduğunda müdahaleci.	Almanya normatif ve temkinli, İngiltere pragmatik ve saldırgan eğilimli.

gibi kararları içermektedir. Rusya'nın nükleer başlık seviyesini ancak dengeleyebilen gücün ABD olması ve Amerika'nın Başkan Trump'ın kararı ile nükleer silahlarını Avrupa'dan çekip Hint Pasifik bölgesine kaydırma olasılığı, Fransa ve İngiltere ortak nükleer gücün caydırıcılı-

yok etmesi, nükleer silaha dayalı caydırıcılıkta yeni bir alan açmış görünmektedir. Almanya'nın dayanıklılık ve sürdürülebilir baskı stratejisi İngiltere'nin sert gücüyle birleşse de ellerinde nükleer başlıklı füze sayısı yeterli bir caydırıcılık oluşturamamaktadır.

Bu nedenle Almanya'nın diplomasiyle Rusya'yı çevrelemek değil Avrupa sistemine geri döndürmek zorunda bırakmak ulusal güvenlik açısından daha az riskli bir strateji olarak öne çıkmaktadır. Bu noktada İngiltere ile görüş ayrılıkları oluşmakta ittifak ilişkilerini

kırılgan olabileceğini düşündürmektedir. Almanya kökenli ABD başkanı Trump, Alaska zirvesiyle Rusya lideri Putin'e diplomasi aracılığı ile zaman tanıdığına İngiltere'den çok Almanya görüşlerini benimsediğini göstermiştir. Bir önceki ABD başkanı Biden, İngilte-

re ile aynı fikirde Rusya'yı yıpratma ve yok etmeyi öncelikli hale getirmişti. Şimdi vizyon değişikliği ve belirsizlikler Avrupa'nın güvenlik alanında lideri olmak isteyen İngiltere için stres ve tehdit içermektedir. Stres ve tehdidin kaynağı, AB dışında kalması, sınırlı kurumsal bağları, uzun vadeli sürdürülebilirlik sorunları, Rusya'nın direkt İngiltere'yi hedef alan Kuzey Denizi'nde denizaltılar ile varlık göstermesi, siber saldırıları ve sürekli o bölgelerde askeri tatbikatlarıdır. Brüksel merkezli Almanya liderlikten çok denge kurucu olmak istemektedir. Stratejik vizyon farklılıkları bu ittifakın kırılgan yanını ortaya çıkarmaktadır. Almanya iç siyasetinde, Doğu Almanya yanlıları ve aşırı sağ Rusya yanlısı tutum sergileyerek hem NATO hem de AB karşıtlığı içerisindedir. Fransa içinde keza aynı iç siyaset kutuplaşması söz konusudur. Rusya lehine değişebilecek iktidarlar İngiltere'nin yalnız kalmasıyla sonuçlanabilir. Avrupa tarihi de bu tarz ortak savunma ittifaklarının, kısa süreli olabileceğini göstermektedir. Tüm bu görüşleri özetleyen Almanya- İngiltere'nin Rusya'ya karşı stratejik vizyon farklılığı tablosu şu şekildedir

Tüm bu stratejik vizyon farklılıklarına rağmen, İngiltere–Almanya eksen, Avrupa güvenliğinin geleceği açısından hem belkemiği hem kırılgan noktadır. Belkemiğidir, çünkü biri askeri caydırıcılığı, diğeri ekonomik sürdürülebilirliği temsil eder. Kırılgandır, çünkü ABD'nin iradesine ve Avrupa içi uyuma fazlasıyla bağımlıdır. İngiltere'de tüm koşulları dikkate alarak, Rusya ile sınır olan ülkelerin ön cephelerinde maksimum güçle Rusya'nın zayıflatılmasına odaklanmıştır. Gürcistan ve Moldova'nın da AB talebi, Rusya'nın yakın çevresiyle meşgul edilerek zaman ve askeri güç kazanılması için öncelik haline gelmiş gibi görünmektedir.

ALMANYA'NIN DİPLOMASİYLE RUSYA'YI ÇEVRELEMEK DEĞİL AVRUPA SİSTEMİNE GERİ DÖNDÜRMEK ZORUNDA BIRAKMAK ULUSAL GÜVENLİK AÇISINDAN DAHA AZ RİSKLİ BİR STRATEJİ OLARAK ÖNE ÇIKMAKTADIR. BU NOKTADA İNGİLTERE İLE GÖRÜŞ AYRILIKLARI OLUŞMAKTA İTTİFAK İLİŞKİLERİNİ KIRILGAN OLABİLECEĞİNİ DÜŞÜNDÜRMEKTEDİR. ALMANYA KÖKENLİ ABD BAŞKANI TRUMP, ALASKA ZİRVESİYLE RUSYA LİDERİ PUTİN'E DİPLOMASİ ARACILIĞI İLE ZAMAN TANIDIĞINDA İNGİLTERE'DEN ÇOK ALMANYA GÖRÜŞLERİNİ BENİMSEDİĞİNİ GÖSTERMİŞTİR.